

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Račun

kat. tiskov. društva za l. 1880.

A. Prihodki:

1. Ostanek leta 1879	fl. 2332.57
2. Naročnina „Slov. Gosp.“ v l. 1879 za l. 1880	„ 22.50
3. Deložnina p. n. gg. društvenikov	„ 715.20
4. Naročnina „Slov. Gosp.“ z obresti	„ 4606.14
5. Naznanila v „Slov. Gosp.“	„ 305.43
6. Listi „Slov. Gosp.“ posaméz prodani	„ 66.21
Vkup	fl. 8048.05

B. Stroški:

1. Tisek, koleki, priloge, napisi in ekspedicijska „Slov. Gosp.“	fl. 3704.15
2. Marke za razpošiljanje „Slov. Gosp.“	„ 913.20
3. Uredništvo in upravištvo	„ 740.—
4. Poštšina, listnice in papir	„ 44.40
5. Časniki za drugo polletje	„ 18.10
6. Prihodnina in priklade	„ 9.10
7. Naročnina „Slov. Gosp.“ za l. 1881 v l. 1880 vplačana	„ 34.20
8. Razne stvari in nagrade	„ 11.90
Vkup	fl. 5475.05

Ako se od prihodkov za . . . fl. 8048.05
odšteje stroškov za . . . „ 5475.05

ostane premoženja vkup za . . . fl. 2573.—

Teh fl. 2573.— je založenih:

a) v kavciji	fl. 1077.91
b) v hranilnici	„ 1480.—
c) v gotovem za	„ 15.09

kar daje zgorenjeh . . . „ 2573.—

V Mariboru dne 31. januarja 1881.

Dr. Ivan Križanič, predsednik, **Anton Laeko,** tajnik.

Lovro Herg, denarničar.

Ig. Orožen, **Jan. Majeiger,** pregledovalca računov.

Žalostni glasi o uspehah liberalne uravnave gruntnega davka.

(Izv. dopis iz št. Vida nad Waldekom.)

Pustni torek nam ni le prinesel novega snega, marveč tudi nove cenilne izpiske naših zemljišč. A kako smo debelo gledali, ko smo videli, koliko naša zemljišča sedaj več nesejo od poprej. Poprejšnji čisti donesek je bil pri mojem zemljišču 98 fl. 28 $\frac{1}{2}$ kr. av. velj., a novi — (ne prestraši se preveč!) 172 fl. 60 kr. a. v., tedaj celih 74 fl. 47 $\frac{1}{2}$ kr. več od poprej. Radoveden se podam v srenjsko pisarno videti, ali je tudi drugim posestnikom pust prinesel tako lepa darila. Najdem tam župana, in pregledujeva posamesne pole. Hitro vzamem svinčnik in zapisujem, koliko znaša po novi cenitvi čisti donesek 65 posestnikov katastralne srenje sv. Vida. Najdem lepo svoto 4181 fl. 87 kr. av. v. med tem ko je poprejšnji čisti donesek znašal za ravno to katastralno srenjo 2623 fl. 15 kr. a. v. Evo „Gospodar“ tako je naše zemljišče zboljšano za 1558 fl. 72 kr. dohodkov na leto; in če bodo dačni procenti ostali stari t. j. 26 $\frac{9}{10}$, bo samo naša majhna srenja plačevala 410 fl. 26 kr. več; potem pa še vse mogoče doklade! Alj nam bo kaj pomagala reklamacija? Imam malo upanja.

Na pepelnico, ki nam je prinesla tolike zamete, da še bližnji sosedje niso mogli v cerkev priti, sem začel računati, kako bi napravil reklamacijo, da bi saj blizo pri starem donesku ostalo. Ob treh popoldne je bil račun gotov, ki mi je pokazal, da bi bil čisti znesek mojega zemljišča, ki obsega 39 parcel: 107 fl. 33 $\frac{1}{4}$ kr., ako se mi posreči, da pri vsaki parceli kulturo za eno vrsto nižej spravim. Ta svota bila bi pravična, kajti toliko več bi znašali pri mojem zemljišču od dobe starega katastra zboljšane kulture. Ali bom pa to pri pritožbi dosegol, pokazala bo še le skušnja. Pa kakšno delo bo to! Prvi pot bo sedaj, da dobim izgledne kulture za vsako vrsto. A da jih človek ložej dobi, so na pogled postavljene samo pri okrajnem poglavarstvu ne pri srenji. Čemu ta

potrata časa? Če jih grem iskat v Slovenjgradec, zamudim cel dan in potrošim novcev, med tem ko bi jih pri županu v eni uri brez vseh potroškov pogledal. — Če bom imel izgledne kulture zapisane, potem jih pojdem še le iskat, a poprej mora sneg skopneti, da vidim kakšna je zemlja ali je moji podobna, ali boljša kakor moja, ki je v tisti kulturni vrsti. Moje njive, travniki in pašniki so razdeljeni v kulturne vrste od 4—7; gozd v 3. in 4. Kje bom našel izgledno kulturo za njivo 4. vrste? Morebiti v Šmarskej soseski pri kakem kmetu blizu sv. Tomaža. Moram jo iti gledat, kakšna je, da spoznam ali je moja slabija ali ne, da vem ali mi je reklamirati ali ne. Kje je potem izgledna kultura za njivo 5., 6., 7. vrste? Za 5. morebiti v Zavodnem šoštanjskega okraja, za 6. v hribih blizu Mahrenberga, za 7. Bog si ga ve kje. Če vse te kulture poiščem, potem imam še le gradivo za reklamacijo pri njivah. Potem pojdem zopet iskat razne kulture travnikov, pašnikov in gozdov. Koliko potov, koliko truda in denarja bo to stalo! Kako bo zamogel kmet to storiti, ki bo ravno v času reklamacije imel največ dela s setvijo itd.; kdo mu bo vse pisal, kje bodo dobili vsi na enkrat mape, iz katerih še le razvidijo, katero parcelno številko ima ta ali una njiva, travnik, pašnik itd. Bojim se, da bode reklamacija toliko truda, dela in noveev stala, kakor poprej napačna cenitev, samo s tem razločkom, da bo moral vsak, ki hoče reklamirati, stroške sam v kratkem času plačati, med tem ko so cenilni možje poprej svojo dobro plačo iz državne blagajnice prijemali. In po vsem tem je še le vprašanje ali mi bo reklamacija kaj pomagala? Ali mi bodo verjeli, da je moja njiva, moj travnik itd. slabiji, kakor so rekli cenilni možje? Morebiti še ravno tisti možje, ki so mi že krivo cenili, še enkrat na moje stroške pridejo k meni gledat kulture vse, da presodijo ali je moja reklamacija resnična? No potem smo itak zgubljeni! Zakaj težko jim utegne biti, da so se motili, in bodo bržčas svojo staro trdili, da mora vse ostati kakor so prvo pot presodili. Iz vsega je tedaj očitno: 1. da jih bode le malo število reklamiralo, 2. da še tistim, ki bodo reklamirali, malo upanja ostane, da bode kaj pomagalo; 3. kmet, ki je sedaj s dačami preobložen pa bo prišel na hoben. Potem pa naj gredo liberalni poslanci obdelovat njive; gotovo se bodo v kratkem času prepričali, da zemljišča še več nesejo, kakor so nam sedaj izračunili.

Kako nam je pomagati? Sklicujmo tabore in protestirajmo zoper visoke tarife, katere nam je liberalna deželna komisija v Gradiu napravila. Tarifa 5. mora biti 4., 6. mora biti 5. itd. Le po tem potu bomo prišli do resnice in bo v naših planinskih krajih, ki so že itak bili preobloženi, saj pri starem ostalo, ne da bi nam bilo treba reklamirati.

J. Tombab.

Gospodarske stvari.

Meso, kako ga je treba sušiti.

M. Bistvena potreba, da se meso, bodi svinjsko ali katero drugo, dobro posuši, ni ravno velika množina, t. j. celi oblaki dima, ampak taka toplina, v kateri se more meso enakomerno in skozi in skozi prav in dobro posušiti. Sem ter tje mesa ne obešajo v dim, ampak na kakem prozračnem prostoru in ga potem od časa do časa z lesnim jesihom pomakajo. Lesni jesih deluje na meso ravno tako, kakor dim in čad, t. j. varuje meso tako dolgo škodljivih mrčesov, plesnih gljivic in pa gnijjenja, dokler se tako daleč ne posuši, da se nič več ne pokvari. Škodljivo delujejo na sušenje mesa 1. previsoka toplina dimova, 2. soparji in voda, ki se na mesu visečem v dimu nareja. Ako je dim prevroč, se mesu površina prenašlo posuši, da se tako nareja po mesu nekaka skorja, ki se pozneje razpoka in skozi razpoke zrak in vlago spušča, kar dostikrat vzročuje, da se znotraj meso osmradi. Prevelika toplota napravi tudi, da se jeden del maščobe razpusti. Oboje pa je za trdnost suhega mesa, za njegovo lepo barvo in dober okus jednako kvarljivo. Soparji pa in voda, ki se na mesu vseda, je za meso še večkrat in bolj škodljiva, ko pa previsoka toplota. Ako je meso obešeno v dimniku, ali celo v kaki kuhinji za pranje, takrat prihaja mnogo vodnega soparja do mesa in v njega in zabranuje, da se popolnoma ne posuši. Po noči in v drugem času, ko se ne kuri, se meso zelo ohladi. Ko se pa zopet ogenj zaneti, prihaja iz drv in pa iz vode, ki se je k ognju postavila in zavreja, mnogo soparja, ki se zopet na mrzli mesenini v vodo zgosti, meso postane zopet mokro in potrebuje mnogo časa, da se zopet do one stopinje posuši, v kateri je bilo poprej. Ako je meso od dima rujavo postalo, voda te rujavine dimovane nekoliko razkroji, v se potegne in z njo vred v meso vdira, od koder potem pride, da je včasih suho meso več milimetrov globoko rujavo in ima slab okus po dimu. Če se pa meso tako suši, kakor je prav in se sušiti mora, postane le tanka povrhuva plast rujava in dobi duh le nekoliko po dimu. Ona napaka pa more tudi nastati, če je meso v previsoki toplini, ker prevelika toplota maščobo raztopi, ta dimove snovi razkroji, se njih navzame in z njimi vred bolj globoko v meso vdira.

Ko se meso iz soli vzame, se pogosto, predno se v dim obesi, v otrobih ali pa lesnem žaganji nekoliko povalja, ali pa vsaj z njimi potrosi, da rezanje ali otrobi na njem obvisé. Tako ravnanje je na vse strani dobro in priporočanja vredno. Ko se naredi po mesu manj debela mešena skorja in če se na njem vodeni soparji naredijo, ostane mokrota v otrobih ali v žaganji, in ne vdira v meso samo. Predno se potem meso kuha ali sploh rabi, se morajo otrobi ali žaganje z njega osnažiti.